

*Despre stat, libertate și individ în liberalismul contemporan.
Premise ideologice.*

Majoritatea oamenilor, incluzând majoritatea politologilor, consideră că, odată ce se admite importanța *vreunei activități luate în parte* a statului, cum ar fi furnizarea unui cod legal, sau chiar necesitatea ei vitală, s-a admis *ipso facto* însăși necesitatea statului ca atare. Este adevărat că statul prestează multe funcții importante și necesare: de la furnizarea de lege până la oferta de servicii polițienești și de pompieri, de la construcția și întreținerea stăzilor până la serviciile poștale. Dar toate acestea nu demonstrează câtuși de puțin că *doar* statul poate presta asemenea funcții, sau cel puțin, că le-ar presta măcar la standarde acceptabile.

Statul și-a arogat pentru sine un monopol coercitiv asupra poliției și a serviciilor militare, asupra furnizării legilor și a deciziilor judecătorești, asupra baterii de monedă și a puterii de a crea bani, asupra pământului nefolosit („domeniul public”), a străzilor și a șoselelor, a râurilor și a apelor teritoriale și asupra mijloacelor de livrare a trimerilor poștale.

Care este însă rolul comunităților, al indivizilor? Cum pot ei cenzura sau contesta monopolul statal? Dacă eu , în calitate de contribuabil alături de o altă majoritate publică susținem retragerea trupelor din Irak și Afganistan și autoritatea publică nu ia în discuție acest element înseamnă că Armata trimisă să lupte pe acele fronturi nu are caracterul de protecție conferit de lege , ci de entitate privată înzestrată cu atributul de a folosi însemne naționale. **De ce poliția rutieră sau direcția de ordine publică trebuie să fie subordonată Ministerului și nu comunității locale?**

Statul român este o combinație ciudată de coerciție publică de sorgine perestroika și accente democratice preluate prin aderarea la Uniunea Europeană.

Partidul Național Liberal trebuie să își asume rolul de construcție al statului capitalist. Sistemul capitalist nu a fost numit "capitalism" de către un adept al său, ci de către un individ care-l considera cel mai rău dintre toate sistemele istorice, cel mai greu blestem căzut vreodată asupra omenirii. Omul acesta era Karl Marx. Cu toate acestea, n-avem motive să respingem termenul lui Marx, deoarece el descrie limpede sursa marilor

progrese sociale, făcute cu puțință de capitalism. Aceste progrese sunt rezultatele acumulării de capital; ele se bazează pe faptul că oamenii, de regulă, nu consumă tot ce produc, ci economisesc -- și investesc -- o parte din acest produs.

Un fapt adesea trecut cu vederea, referitor la capitalism, este acesta: economiile aduc beneficii tuturor celor doritori să producă sau să câștige salarii. Când un om dobândește o anumită cantitate de bani -- să zicem, o mie de dolari -- și, în loc să-i cheltuie, îi încredințează unei bănci de economii sau unei companii de asigurări, banii ajung în mâinile unui antreprenor, un om de afaceri, care va avea astfel posibilitatea să inițieze un proiect pe care mai înainte nu-l putea iniția, deoarece capitalul necesar nu era disponibil. Ce va face acum omul de afaceri cu acest capital suplimentar? Primul lucru pe care trebuie să-l facă, prima utilizare pe care trebuie s-o dea acestui capital suplimentar, este să angajeze muncitori și să achiziționeze materii prime -- acțiuni prin care va determina o cerere suplimentară pentru muncitori și materii prime, precum și o tendință de creștere a salariilor și a prețurilor la materii prime. Cu mult înainte ca cel care a economisit, sau antreprenorul, să obțină vreun profit din toate acestea, muncitorul neangajat, producătorul de materii prime, fermierul și salariatul ajung să împartă beneficiile noilor economii.

Când va dobândi antreprenorul ceva de pe urma proiectului depinde de configurația viitoare a pieței și de capacitatea sa de a anticipa corect configurația viitoare a pieței. Dar atât muncitorii, cât și producătorii de materii prime, își obțin beneficiile imediat.

Din aceste condiții liberalii trebuie să își asume statutul de *laissez fair-laissez passer* astfel ca **banii să circule în societate**. Statul nu trebuie să restrângă libertatea circulației banilor prin măsuri despotice impozitând excesiv sursa sau circulația banilor. Veți fi citit multe articole în presă și veți fi auzit multe discursuri despre așa-numitul miracol german -- redresarea Germaniei după înfrângerea și distrugerea ei în cel de al doilea război mondial. Dar n-a fost vorba de nici un miracol. A fost vorba de aplicarea *principiilor economiei libere de piață*, a metodelor capitalismului, cu toate că acestea n-au fost aplicate complet, în toate privințele.

România poate genera "miracole" economice asemănătoare, deși trebuie să insist asupra faptului că redresarea economică *nu* provine din miracole; ea este consecința -- și provine din adoptarea -- politicilor economice sănătoase.

Alături de conceptul de *acțiune, proprietatea* este o categorie fundamentală a științelor sociale. De fapt, toate celelalte concepte care urmează să fie introduse în acest capitol - agresiune, contract, capitalism și socialism - pot fi definite în termenii proprietății: *agresiunea* fiind agresiune împotriva proprietății, *contractul* o relație non-agresivă între posesorii de proprietăți, *socialismul* o politică insituționalizată de agresiune împotriva proprietății, iar *capitalismul* o politică instituționalizată de recunoaștere a proprietății și a contractelor. Funcția drepturilor de proprietate este tocmai aceea de a evita ciocniri posibile pornind de la folosirea unor resurse rare, prin atribuirea unor drepturi de posesiune exclusivă. Prin urmare, proprietatea este un concept normativ: un concept creat pentru a face posibilă o interacțiune non-conflictuală prin stipularea unor reguli (norme) de comportament care creează obligații reciproce în privința unor resurse rare.

Comisia Europeană a criticat de curând **sistemul de justiție** românesc ca fiind încă sub influența factorilor corupției. Încercările de reformare ale sistemului sunt atacate comentate și mult prea disputate. Este exemplul cel mai elocvent al eșecului monopolului de stat în fața alternativei inițiativei private. Ar trebui să ne familiarizăm cu toții mai îndeaproape cu utilizarea cescândă a arbitrajului privat și medierea, chiar în societatea noastră actuală. Tribunalele guvernamentale au devenit atât de îmbâcsite, ineficiente și risipitoare, încât tot mai mulți litiganți apelează la arbitrii privați, care oferă căi mai ieftine și mult mai rapide de rezolvare a disputelor. În ultima vreme, arbitrajul privat a devenit o profesie înfloritoare și încununată de mult succes peste tot în lume. Mai mult, fiind voluntare, regulile de arbitraj pot fi stabilite rapid de părțile litigante însele, fără a mai necesita un cadru legal greoi și complex, aplicabil tuturor cetățenilor. De aceea, arbitrajul permite efectuarea judecăților de către experți în domeniul de afaceri sau ocupația respectivă.

Birocrația reprezintă una din tarele societății românești. În viziunea noastră, *birocratizarea* este un *efect* și anume, efectul socializării, al naționalizării, al restrângerii sferei de acțiune

a pieței (sau, în termenii volumului de față, a managementului pe bază de profit). În plan socio-psihologic, birocratizarea echivalează cu atrofierea capacității antreprenoriale a celor care trebuie acum nu atât să își exerseze propriile abilități în anticiparea tendințelor pieței (implicit a cerințelor consumatorilor), cât să asculte cu sfințenie directivele superiorilor. Mai mult, sistemul birocratic nefiind unul deschis, concurențial, accesul la pozițiile importante presupune obediență față de cei care au conceput anterior „planul” de dezvoltare (al întreprinderii, ramurii sau întregii economii naționale). Survine, prin urmare, o atrofiere a simțului critic, a spiritului de inovație, coroborată cu o slugărnice față de cei de care depinde destinul oricărui angajat sau membru al societății. Societățile închise, centralizate apelează la birocrăție și centralizare pentru a restrânge beneficiile pieței libere.

Rolul Partidului Național Liberal în România de astăzi

Alegerile europarlamentare au arătat o poziționare a PNL spre mijlocul eșicherului politic. Din partidul clasei mijlocii, PNL s-a îndreptat spre o forță politică de tip catch-all care încearcă să satisfacă interesele unor grupuri cât mai largi de persoane în căutarea sprijinului politic care să mențină partidul la guvernare. În fapt, creșterea electorală a PNL este una periculoasă, speculativă care nu are în spatele ei, eficiența și curajul asumării ideilor politice liberale care au consacrat dreapta românească.

Electoratul PNL a fost pierdut, mai ales în Ardeal și de aceea electoratul PNL trebuie recuperat.

PNL trebuie să se întoarcă către electoratul său țintă, oamenii liberi, pentru care libertatea antreprenorială, de creație și proprietatea privată sunt valori supreme. Trebuie să recâștigăm antreprenorii (oamenii de afaceri, meșteșugarii, comercianții), creatorii (profesorii, artiștii, etc), profesiile liberale (avocații, arhitecții, medicii) tinerii și forțele progresive ale societății care caută dezvoltarea ei și nu conservarea beneficiilor trecutului. În speranța unui bazin electoral fix și construirea nucleului dur. Acest target însă nu poate fi atins atâta timp cât statul apelează excesiv la instrumente de impozitare a circulației

bunurilor și serviciilor, la o serie de bariere birocratice menite să controleze activitatea , să centralizeze statul și să prezeve status-quo-ul social.

După anul 2004 Programul politic al PNL nu a fost reactualizat și conectat la valorile contemporane ale liberalismului, la realitatea politico-socială și economică a prezentului. Ne-am mulțumit să admirăm virtuțile cotei unice și să vorbim despre blazonul tradiției liberale , dar nu am făcut concret nimic pentru a relansa dezbaterile de idei corelate cu tezele competitivității din Uniunea Europeană în urma Strategiei de la Lisabona, cu Noul tratat constituțional de reformă al Uniunii Europene, cu strategia de descentralizare a întregului edificiu comunitar.

PNL s-a concentrat mai mult pe politici publice și pe teze ale guvernării și mai puțin pe nevoia articulării unui ansamblu de măsuri ideologico-doctrinare coerente care să poziționeze și să mențină PNL pe eșichierul politic în zona de centru-dreapta. Amestecul forțat și adesea interesat dintre politicile liberale și măsuri cu caracter social au generat mai mult decât confuzie în rândul electoratului dedicat al PNL – pe care l-am pierdut în bună măsură – dar mai grav indică un traiect ideologic periculos. Un curent social-liberal străbate acum doctrina PNL. Iar drumul spre servitute a fost și va fi întodeauna marcat de borne socialiste. În 2008, după o istorie de secole nu putem permite ca liberalismul românesc să fie preluat de orice alt partid decât Partidul Național Liberal. În 2008, nu putem permite ca singura opțiune ideologică a PNL să rămână un confuz liberalism social iar singura alianță posibilă să fie cea cu PSD.

Din aceste considerente propunem Partidului Național Liberal asumarea TEZELOR DE LA CLUJ, un set de principii politice care vor fi însoțite de măsuri pe termen scurt și mediu necesare reconstruirii statului capitalist în România, de promovare a libertății de creație și a celei antreprenoriale.

Tezele de la Cluj ale liberalismului românesc

- ✓ În conformitate cu filosofia politică și ideologică a “cotei-unice” regândirea întregului sistem fiscal prin eliminarea oricăror taxe și impozite neconforme cu

reglementările comunitare, cu principiul dublei impuneri și care limitează libertatea comerțului. În același timp, pe termen mediu și lung să se creeze premisele taxei unice care să simplifice plata și colectarea prin includerea tuturor obligațiilor de plată într-un singur coș de plată.

- ✓ Regândirea sistemului de protecție socială de la teoria statului asistențial la cea a statului liberal, în care accesul operatorilor privați, acțiunea și privatizarea sunt gândite ca metode active participative și nu monopoluri ale statului închis.
- ✓ Privatizarea urgentă a tuturor regiilor autonome atât de la nivel național cât și local și a CEC-ului prin Bursa de valori București și investirea resurselor financiare obținute în parcuri de cercetare în domeniul informatic.
- ✓ Introducerea sistemului de bonuri educaționale și realizarea pieței libere în sectorul învățământului universitar, primar, secundar și liceal, fiecare părinte putând face opțiuni pentru fiecare școală dorită prin vaucher primit în funcție de performanța școlară și prin contribuții bănești dacă aceasta nu este suficientă.
- ✓ Descentralizarea reală , autonomie financiar -fiscală pentru comunitățile locale prin menținerea veniturilor la nivel local și posibilitatea de plată diferențiată a bugetarilor de către comunitățile locale în funcție de resursa financiară avută la dispoziție și de nivelul salariului mediu net din zona respectivă din mediul privat. Desființarea instituției prefectului și alocarea unui fond de solidaritate național sunt două chestiuni menite să consacre reforma structurală.
- ✓ În justiție în domeniul penal, alegerea directă a procurorilor șefi de pe lângă Curțile de Apel prin votul direct al procurorilor din acea zonă , cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, introducerea curților cu jurați și a tribunalelor specializate. Promovarea arbitrajului privat și a medierii este o condiție fundamentală de dezvoltare a concurenței jurisdicționale.
- ✓ Redactarea unei noi Constituții , de factură liberală în care să fie cuprinse delimitări clare funcționale între puterile în stat, limitarea prin lege a puterii statului, eliminarea privilegiilor la executare silită sau în procedura de insolvență în favoarea statului, includerea Cartei Drepturilor Fundamentale a Cetățenilor din Uniunea Europeană în catalogul drepturilor cetățeanului român.

Măsuri ce decurg direct din aplicarea TEZELOR

A. Protecția socială

Termen scurt

- Transparența contribuțiilor sociale: Salariul complet.
- Neimpozitarea contribuțiilor la pensiile facultative (fără plafon, sau mărirea semnificativă a acestuia)
- Descurajarea pensionării anticipate.
- Încurajarea activității celor vârstnici prin eliminarea vârstei legale de pensionare (în sectorul privat) și prin posibilitatea de a cumula pensia cu activitatea salariată (CAS nu se mai plătește în acest caz)
- Relaxarea restricțiilor de portofoliu la fondurile private de pensii pentru ca acestea să poată oferi celor doritori și portofolii dinamice (50-75% acțiuni).

Termen mediu

- Introducerea concurenței private pe piața asigurărilor medicale: obligativitatea asigurării medicale ca și acum, pachet minim identic cu asigurările de stat, aceleași cotizații dar redirecționate către prestatarul dorit (de stat sau privat), adică „opting out”. Concurența prin calitatea serviciilor la început, ulterior și prin preț, adică prin nivelul cotizațiilor. Trebuie separată partea care ține de asigurare de cea care ține de solidaritate. Aceasta din urmă ar putea rămâne în gestiunea statului.
- Introducerea mecanismului incitativ al impozitului negativ. Statul plătește o parte din alocații în funcție de veniturile obținute din muncă. Pentru a nu descuraja munca, el trebuie să descrească în timp și odată cu creșterea venitului.
- Accelerarea trecerii la sistemul de pensii prin capitalizare și abandonarea totală a sistemului prin repartiție.

B. Piața muncii

Termen scurt

- Convențiile colective să fie valabile doar pentru cei care le semnează
- Deschidere pentru muncitorii din străinătate
- Facilitarea procedurilor de angajare și concediere
- Responsabilitatea juridică pentru distrugerii și greve ilegale

Termen lung

- Redescoperirea contractului și a libertății contractuale
- Relaxarea / eliminarea barierelor la profesiile închise

C. Servicii publice

Termen scurt

- Privatizarea parțială prin bursă a firmelor de stat care operează pe sectoare „de piață” (CEC, Poșta Română, Tarom, producția de electricitate etc.) și utilizarea resurselor pentru finanțarea tranziției de la sistemul de pensii prin repartiție la cel prin capitalizare
- Reducerea/eliminarea barierelor la intrarea pe piețele respective, astfel încât să apară concurenți din țară și străinătate

Termen lung

- Deschiderea la concurență și privatizarea prin bursă a întreprinderilor de stat care dispun de un monopol (SNCFR) sau de privilegii (Loteria Română, Televiziunea Română și Radio România). și utilizarea resurselor pentru finanțarea tranziției de la sistemul de pensii prin repartiție la cel prin capitalizare precum și la investiții în cercetare informatică.

D. Fiscalitate și mediu de afaceri

Termen scurt

- Surprimarea expresiei „de regulă” din articolul 4 al Codului Fiscal, astfel încât orice modificare a acestuia să fie anunțată cu minim 6 luni înainte de a intra în vigoare
- Abolirea taxei auto
- Abolirea „timbrului fiscal/judiciar de 0,3 lei”
- Abolirea impozitului pe dividende (este o dublă impozitare a factorului capital)
- Anularea „confiscării” resurselor colectate de colectivitățile locale prin impozitul pe terenuri
- Refuzul oricărui abandon al suveranității fiscale în favoarea UE sau a altui organism supranațional
- Modificările în fiscalitate: doar prin lege, maxim o dată pe an
- Ghișeul unic la înființarea firmei să funcționeze
- Simplificarea și accelerarea procedurilor de faliment, protejarea creditorilor

Termen lung

- Menținerea cotei unice și a ratei impozitului pe profit la nivel redus
- Scutirea de impozit pe profitul reinvestit (Exemplu: Estonia)
- Posibilitatea inițiativelor legislative cetățenești și în domeniul fiscal (amendarea Constituției)
- Amendament Constituțional: lista limitativă a tuturor impozitelor și taxelor. Orice creștere, doar cu majoritate calificată (2/3 sau 3/4), orice reducere cu majoritate simplă + principiul proporționalității impozitării.

E. Sectorul financiar bancar

Termen scurt

- Privatizarea CEC prin bursă
- Încurajarea dezvoltării BVB prin stabilitate legislativă, privatizarea tuturor întreprinderilor deținute de către stat prin bursă, eliminarea impozitării câștigurilor bursiere, relaxarea restricțiilor de portofoliu la fondurile de pensii etc.

Termen lung

- Liberalizarea plăților în orice valută pe teritoriul țării (PF și PJ)

F. Educație

Termen scurt

- Nici o reformă pe termen scurt: Ajunge!
- Curățenie: afară cu plagiatorii și corupții din învățământul superior (opera omnia pe net + prime bănești pentru identificarea plagiatorilor)

Termen lung

- Legătură mai strânsă cu mediul de afaceri
- Voucher/cec educație pentru ca părinții să poată alege inclusiv grădinițe/școli/licee private
- Concurența de pe piața bunurilor și serviciilor va asigura o concurență sănătoasă între diplome: unele vor garanta competențe, altele vor fi doar niște chitanțe. Când supraviețuirea economică a unei firme depinde de calitatea angajaților, calitatea se plătește.

G. Justiție

Termen scurt

- Eliminarea privilegiilor și imunităților parlamentarilor și guvernanților

Termen lung

- Introducerea sistemului de justiție bazat pe Curtea Juraților. Legile sunt pentru toți nu doar pentru specialiști. Reducerea corupției: este mai greu să corupi (fără să se afle) 12 jurați decât 1, 2 sau 3 judecători. În perioada interbelică au existat jurați și în România asadar este o întoarcere la tradiție.
- Acordarea unui rol mai mare precedentului judiciar ca izvor de drept

H. Colectivități locale

Termen scurt

- Privatizarea serviciilor locale care pot fi realizate de sectorul privat
- Anularea „confiscării” resurselor colectate de colectivitățile locale prin impozitul pe terenuri

Termen lung

- Conservarea tradițiilor comunitatilor locale
- Subsidiaritate
- Asigurarea autonomiei financiare a colectivităților prin menținerea/creșterea cotelor ce le revin din impozite (TVA, profit, venituri).
- Abolirea funcției prefectului
- Instaurarea de mecanisme de concurență fiscală și de afaceri.